

Handläggare
Frida Nordström
08-508 876 16**Till**
Kommunstyrelsen
Rotel IX

Promemorian – Klimatdeklaration för byggnader. Svar på remiss

Sammanfattning

Finansdepartementet har remitterat ett förslag om krav på klimatdeklarationer för nya byggnader. Kravet förväntas bidra till en snabbare omställning mot ett mer hållbart samhälle med lägre utsläpp i byggsektorn och föreslås gälla från den 1 januari 2022.

Exploateringskontoret anser att det är bra att ett nationellt styrmedel tas fram för att belysa byggnaders klimatpåverkan under byggskedet och att det är en viktig åtgärd för att nå målet nollnettoutsläpp av växthusgaser till år 2045. Kontoret anser att ett kvalitets säkrat och fritt tillgängligt beräkningsverktyg är en central del i genomförandet. Exploateringskontoret anser dock att det är problematiskt om kommunens handläggningstider ökar om mer tid går åt till handläggning av interimistiska slutbesked i ärenden där klimatdeklarationer saknas.

Remissen

Stockholms stad har fått finansdepartementets Promemorian – Klimatdeklaration för byggnader på remiss. Kommunstyrelsen har skickat remissen till exploateringsnämnden för svar senast 13 april 2020. På grund av den korta svarstiden yttrar sig exploateringskontoret direkt till kommunstyrelsen.

Riksdagens långsiktiga målsättning är att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser. I dag står bygg- och fastighetssektorn för uppskattningsvis en femtedel av Sveriges inhemska växthusgasutsläpp. Tidigare genomförda insatser för att minska sektorns klimatpåverkan har fokuserat på åtgärder som förbättrar byggnadsbeståndets energieffektivitet och som därmed minskar utsläppen under användningsskedet.

Den remitterade promemorian ger förslag till ny lag och förordning om klimatdeklarationer för byggnader, samt förslag

Exploateringskontoret
Miljö och teknikFleminggatan 4
Box 8189
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 876 16
Växel 08-508 276 00
frida.nordstrom@stockholm.se
exploateringskontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

till ändring av plan- och bygglagen. Syftet med den nya lagen är att minska klimatpåverkan vid uppförande av byggnader genom att synliggöra denna påverkan. Förslagen i promemorian innebär att byggherren ansvarar för att upprätta och lämna in en klimatdeklaration till Boverket. Kravet på klimatdeklaration gäller vid uppförande av nya byggnader och innebär inledningsvis bara att klimatdeklarationer ska upprättas.

Klimatdeklarationen ska omfatta klimatpåverkan av:

1. råvaruförsörjning i produktskedet
2. transport i produktskedet
3. tillverkning i produktskedet
4. transport i byggproduktionsskedet, och
5. bygg- och installationsprocessen i byggproduktionsskedet

Indelningen följer byggskedet i den europeiska standarden EN 15978 Hållbarhet hos byggnadsverk – Värdering av byggnaders miljöprestanda – Beräkningsmetod. Klimatdeklarationen ska omfatta hela byggnadens klimatskärm, bärande konstruktionsdelar och innerväggar.

Tillfälliga byggnader som är avsedda att användas i högst två år, byggnader som inte kräver bygglov enligt plan- och bygglagen, industrianläggningar och verkstäder, ekonomibygnader för jordbruk, skogsbruk eller annan liknande näring och byggnader som inte har större bruttoarea än 50 kvadratmeter föreslås undantas från kravet på klimatdeklaration. För byggnader som uppförs av privatpersoner anses kravet inte kostnadsmissigt motiverat i förhållande till önskad effekt och undantas från kravet.

Förslaget om krav på klimatdeklarationer är utformat som ett informationsstyrmedel. Byggsektorn ska ges möjlighet att anpassa sig och bygga upp nödvändig kunskap för att på sikt kunna hantera en ökad styrning så som gränsvärden för klimatpåverkan ur ett livscykelperspektiv.

Enligt promemorian leder förslaget till följande konsekvenser.

Konsekvenser för samhällsekonomi och miljö

Förslaget förväntas på sikt leda till minskade utsläpp av växthusgaser från byggsektorn. Den samhällsekonomiska nyttan av kravet definieras som den minskade miljöskadan tack vare lägre utsläpp. Dock är nyttan svår att uppskatta. Förslagets effekter tros bli synliga fem till tio år efter införandet. Utsläppen

kan då minska med 10-20 procent per byggnad jämfört med dagens nivåer.

Införandet av kravet på klimatdeklarationer bedöms ha en marginell påverkan på byggandet av flerbostadshus, men en något större påverkan på byggandet av småhus. Risken för byggkostnadsökningar bedöms som liten.

Konsekvenser för företag

Byggherren är den aktör som ansvarar för att upprätta klimatdeklarationen och senast inför slutbesked måste beräkningar av klimatpåverkan ha genomförts. I dag görs få klimatberäkningar och förslaget kommer innebära förändrade arbetsprocesser för marknadens aktörer. Kostnaden för att upprätta en klimatdeklaration för ett flerfamiljshus uppskattas till mellan 120 000 och 241 000 kronor.

Krav på klimatdeklarationer väntas öka byggsektorns kunskap om byggnaders klimatpåverkan under byggprocessen och ökar därmed byggherrens möjlighet välja åtgärder som minskar denna påverkan.

Konsekvenser för kommuner

Tillsynsansvaret för att kontrollera att byggherren har upprättat en klimatdeklaration föreslås omfattas av tillsynsförfarandet för genomförandet av byggåtgärder enligt PBL. Upprättande av klimatdeklarationer föreslås bli ett krav för att kommunens byggnadsnämnd ska kunna meddela slutbesked. Om byggherren inte har upprättat en klimatdeklaration kan byggnadsnämnden utfärda ett interimistiskt slutbesked till dess att deklarationen tagits fram. En ökning av antalet interimistiska slutbesked kan innebära att kommunernas arbetsbelastning ökar.

Konsekvenser för statliga myndigheter

Boverket är den statliga myndighet som påverkas av förslaget och har fått i uppdrag av regeringen att:

- Upprätta och förvalta ett klimatdeklarationsregister
- Upprätta och förvalta en databas med klimatdata
- Utforma informations- och vägledningsinsatser

Boverket ska också ta fram en plan för den fortsatta utvecklingen av klimatdeklarationer för att kunna inkludera en byggnads hela livscykel och gränsvärden för klimatpåverkan.

Boverket föreslås som tillsynsmyndighet och ansvarar för tillsyn över klimatdeklarationernas kvalitet och riktighet. Tillsynen föreslås utföras med stickprovskontroller.

Ikraftträdande- och tillämpningsbestämmelser

Lagen om klimatdeklaration av byggnader föreslås träda i kraft 1 januari 2022. Lagen kommer inte tillämpas på byggnader för vilka ansökan om bygglov har kommit in före ikraftträdandet. Föreslagna ändringar i plan- och bygglagen föreslås träda i kraft 1 januari 2022.

Exploateringskontorets synpunkter


Exploateringskontoret konstaterar att det remitterade förslaget ligger väl i linje med Stockholms stads ambitioner och de åtgärdsförslag för minskad klimatpåverkan från bygg- och anläggningssektorn som presenteras i remissversionen av Stockholms stads miljöprogram 2020-2023 och klimathandlingsplan 2020-2023. Exploateringskontoret anser därför att det är bra om ett nationellt styrmedel för klimatdeklarationer införs. För att nå det nationella målet om nollnettoutsläpp år 2045 behöver samhället ställa om i en mer hållbar riktning. Bygg- och anläggningssektorn står för en betydande del av de inhemska växthusgasutsläppen och krav på klimatdeklarationer kommer öka kunskapen om hur klimatpåverkan under byggskedet kan minska.

I Norra Djurgårdsstaden har klimatberäkningar för byggnader testats. Resultaten som erhållits är svåra att jämföra. Exploateringskontoret anser att ett nationellt och kvalitetssäkrat beräkningsverktyg är en nödvändighet för att få jämförbara resultat och en förutsättning för att på sikt kunna ställa gränsvärden för klimatpåverkan. Utvecklingen av verktyget bör göras tillsammans med byggbranschen. Beräkningsmetodiken bör vara enkel samtidigt som produktspecifik data behöver finnas tillgänglig. Beräkningsverktyget behöver vara fritt tillgängligt för att inte påverka konkurrensen mellan aktörer av olika storlek negativt.

Stockholms stad planerar för en kraftig utbyggnad. Målet om 140 000 klimatsmarta bostäder till år 2030 är högt prioriterat. Exploateringskontoret befarar att krav på klimatdeklaration för att erhålla slutbesked kommer att öka kommunens handläggningstider. Kontoret ser därmed en potentiell konflikt mellan målsättningen om tillgången på nya bostäder och förslaget

om att kommunens byggnadsnämnd ska ansvara för kontroll av att byggherren upprättat och lämnat in klimatdeklarationer. Möjligheten till interimistiskt slutbesked öppnar upp för ibrukttagande av bostäderna, men riskerar att öka antalet öppna ärenden hos byggnadsnämnden.

Boverket föreslås som tillsynsmyndighet över innehåll och kvalitet i klimatdeklarationer vilket exploateringskontoret ser positivt på. Boverket har redan tillsynsansvaret över energideklarationer och det finns samordningsfördelar med att lägga tillsynsansvaret över de båda deklARATIONERNA på samma myndighet. Under informationsinsamlingsperioden behöver myndigheten ha en utarbetad plan för hur informationen från stickprovskontrollerna ska hanteras och bidra till utformningen av en eventuellt kommande ökad styrning.

Slut
Johan Castwall
Förvaltningschef
Göran Carlberg
Avdelningschef
Anders Johnson
Enhetschef

Bilagor

1. Promemorian – Klimatdeklaration för byggnader, DS 2020:4
<https://www.regeringen.se/490dc6/contentassets/3e13a513131b447f8b1e41eddcbbf6b5/klimatdeklaration-for-byggnader-ds-20204.pdf>